22/01/2022

Φύλλα Χαλκίδος: Μνημόσυνο του Εθνεγέρτου Επισκόπου Ευβοίας Νεόφυτου Αδάμ

Μητροπολιτικό Έργο / Ι.Μ. Χαλκίδος

Το ετήσιο μνημόσυνο του μακαριστού Αρχιεπισκόπου Ευβοίας Νεοφύτου τελέσθηκε την Παρασκευή 21 Ιανουαρίου 2022, στην γενέτειρά του τα Φύλλα Χαλκίδος, επ' ευκαιρία της εορτής του φερωνύμου Αγίου του, παιδομάρτυρος Νεοφύτου, στον Ενοριακό Ι. Ναό Εισοδίων της Θεοτόκου.

Ο Αρχιεπίσκοπος Ευβοίας Νεόφυτος (κατά κόσμον Νικόλαος) γεννήθηκε στα Φύλλα Χαλκίδος περί το 1780. Ο πατέρας του Ανέστης απέθανε πολύ ενωρίς και η μητέρα

του Ερατώ Αδάμ τον έστειλαν σε υποδηματοποιό της Χαλκίδας, αλλά δεν παρέμεινε για πολύ. Στα δεκατρία του εγκατεστάθη στην Ι. Μ. Αγίου Γεωργίου ΑΡΜΑ, όπου διδάχτηκε τα πρώτα του ελληνικά και εκκλησιαστικά γράμματα και εκάρη Μοναχός με το όνομα Νεόφυτος.

Χειροτονήθηκε Διάκονος από τον Μητροπολίτη Ευρίπου Ιερόθεο, λίγο πριν αναχωρήσει για τα Ιωάννινα το 1799, όπου και ο Νεόφυτος μετοίκησε για να επιδοθεί στα γράμματα χάριν της εκεί ακμάζουσας ελληνικής παιδείας. Προσελήφθη, ως Αρχιδιάκονος, από τον Άρτης Πορφύριο, ύστερα, ως Πρωτοσύγκελλος και πολλές φορές τον αντιπροσώπευσε στην Κωνσταντινούπολη, όπου στο Οικουμενικό Πατριαρχείο το 1813 χειροτονήθηκε Τιτουλάριος Επίσκοπος Μελιτουπόλεως Κυζίκου και το 1817 τοποθετήθηκε στη θέση του Επισκόπου Καρύστου.

Κατά τον χρόνο, που η Φιλική Εταιρεία διέδιδε τα υπέρ του Έθνους ιερά

μελετήματά της, ο Νεόφυτος κατηχήθηκε στο χωριό Ζάρκα, στον Ιερό Ναό τον οποίον έτυχε να λειτουργεί.

Τον Ιανουάριο του 1821 απήλθε στο Άγιο Όρος και κατόπιν στη Μικρά Ασία, τη Σάμο και τις Κυκλάδες, όπου, κατά τον Φιλόλογο Γ. Καδίτη, «ο φλογερός πατριώτης και μέλος της Φιλικής Εταιρείας Επίσκοπος Νεόφυτος, αφού στρατολόγησε όσους άντρες μπόρεσε, στις αρχές Αυγούστου 1821 αποβιβάστηκε στην παραλία του Αλιβερίου και με το υδραίικο πλοίο του Τομπάζη και με άλλα πλοία γεμάτα στρατιώτες ξεκίνησε για τα Στύρα. Ο Ομέρ μπέης, που βρισκόταν στην Αθήνα, έφθασε εκεί στις 12 Αυγούστου το πρωί. Ο Αρχιμ. Ναθαναήλ Ιωάννου αποτυπώνει το πέρας της επιχειρήσεως ως εξής: «Τραγικόν θέαμα ήτον αληθώς ο πόλεμος ούτος, τραγική σφαγή, και ουχί πόλεμος. Υπέρ τους ενενήκοντα εφονεύθησαν και επνίγησαν».

Ο Επίσκοπος στρατολογεί νέους, ναυλοχεί στην Ερέτρια, πορεύεται προς τα Βρυσάκια. Στον Βατώντα δέχεται επίθεση των Τούρκων, μα διασώζεται από τον Αγγελή Γοβιό. Μεταβαίνουν στο στρατόπεδο και συσκέπτονται για τη δεύτερη κατά της Καρύστου εκστρατεία, της οποίας ορίζεται ως κεφαλή. Αργότερα, θα στηρίξει και την υπό τον Κριεζώτη τρίτη πολιορκία της πόλης (άνοιξη του ’23) και την υπό τον Φαβιέρο τέταρτη και πολύ καταστροφική περιπέτεια (Μάρτιος 1826).

Παράλληλα, χρημάτισε Έξαρχος των Νήσων του Αιγαίου και των Σποράδων (το 1823), παραστάτης Ευρίπου στο Γ΄ Βουλευτικό, πληρεξούσιος Ευρίπου στις Εθνοσυνελεύσεις Αίγινας και Τροιζήνας, μέλος της Βουλής (το 1827), διατηρούσε και τον τίτλο του Επισκόπου Καρύστου μέχρι το 1833, οπότε και μετατέθηκε στη Φωκίδα έως το 1841, που επανήλθε Αρχιεπίσκοπος στην Εύβοια, αναλαμβάνοντας και Πρόεδρος της Ιεράς Συνόδου έως το 1850 οπότε το Οικουμενικό Πατριαρχείο χορήγησε το Κανονικό Αυτοκέφαλο στην Εκκλησία της Ελλάδος.

Ο μακαριστός Αρχιεπίσκοπος Ευβοίας Νεόφυτος ονομάσθηκε ως «ο πρόμαχος της πίστεως και οπλίτης της πατρίδος». Από τον Πετρόμπεη Μαυρομιχάλη χαρακτηρίστηκε ως «ανήρ θεοσεβής και σεβάσμιος», από τον Δημήτριο Υψηλάντη ως «ψυχή όντως γενναιόφρων και υπέρμαχος» από την Βουλή των Ελλήνων ως «σεβαστό του Αγώνος λείψανο». Σε δημοσίευμα της εφημερίδος «Αθηνά» των Αθηνών χαρακτηρίζεται ως «φίλος ένθερμος της Ελευθερίας και αυτονομίας της Πατρίδος του αφιερώθηκε σε αυτήν από την αρχή του αγώνος. Ό,τι και αν είχε το ξόδευε σε ελεημοσύνες, απεβίωσε και αμφιβάλουμε αν βρέθηκαν σε αυτόν πενήντα δραχμές». Αποτιμώντας την εν γένει του δράση στα χρόνια του ’21 ο Ιωάννης Πετρώφ συμπεραίνει πως «αν και όλες του οι προσπάθειες εναυάγησαν, δείχνουν το υψηλό του φρόνημα, κατατάσσοντάς τον ανάμεσα στις αγωνιζόμενες μορφές Ιεραρχών και Κληρικών του Εικοσιένα, ανάμεσα στα φλογισμένα ράσα».

Ο διαπρέπων μεταξύ του ανωτέρου κλήρου και ως λύχνος φωτίζων Νεόφυτος κοιμήθηκε εν Κυρίω στις 11 Απριλίου 1851 και ενταφιάσθηκε στην ανατολική πλευρά του Μητροπολιτικού Ι. Ν. Αγίου Δημητρίου Χαλκίδος.

Στη Θεία Λειτουργία συμμετείχαν οι Αρχιμανδρίτης Συμεών Ηλιοδρομίτης, Προϊστάμενος της Ενορίας Αγ. Παρασκευής Πολιούχου Χαλκίδος, Χριστοφόρος Παπαθανασίου εκ της Ι. Μονής Αγίου Γεωργίου ΑΡΜΑ, ο Οικον. Αναστάσιος Αναστασίου, Εφημέριος της Ενορίας και ο Διάκονος Νικόλαος Ευγένιος Τσάλλας, ο οποίος μάλιστα εόρταζε, προς τιμήν του Αγίου ενδόξου Μάρτυρος Ευγενίου του Τραπεζουντίου.

Ο π. Συμεών Ηλιοδρομίτης κήρυξε τον θείο λόγο αναπτύσσοντας το κοινό χαρακτηριστικό γνώρισμα των εορταζομένων Αγίων, δηλαδή την υπομονή και καρτερία στις θλίψεις, τον πόλεμο κατά των παθών και την επιθυμία της μετοχής στο Φως του Χριστού, ενώ προ της Απολύσεως τελέσθηκε το μνημόσυνο του Εκκλησιαστικού και Εθνικού ανδρός Μητροπολίτου Νεοφύτου Αδάμ.

Στο τέλος ο π. Συμεών μετέφερε πατρικές ευχές εκ μέρους του Σεβασμιωτάτου Μητροπολίτου Χαλκίδος κ. Χρυσοστόμου προς όλους όσοι εκκλησιάσθηκαν και εόρτιες ευχές στον εορτάζοντα Διάκονο π. Ευγένιο.

Όλες οι ιερές Ακολουθίες αναμεταδόθηκαν απευθείας από τον Ραδιοφωνικό Σταθμό της Ιεράς Μητροπόλεως Χαλκίδος (97, 7fm).

Φωτογραφίες: Δημήτριος Καραντζής, Χρίστος Τροχούτσος